ภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนพญาสี่เขี้ยว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา

The servant leadership of school administrators In the Phaya Si Khiaw School Group, Sikhio District, Nakhon Ratchasima Province

ภชรภรณ์ นามโพธิ์,วิรัลพัชร วงศ์วัฒน์เกษม
Pacharaporn Nampho,Wiralphat Wongwatkasem
วิทยาลัยนครราชสีมา
Nakhon Ratchasima College
E-mail: 650401320085@nmc.an.th, wiralphat@nmc.ac.th
(Received : 14 January 2024 ; Edit : 17 January 2024; accepted : 14 January 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนพญาสี่เขี้ยว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา 2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนพญาสี่เขี้ยว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนพญาสี่เขี้ยว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 96 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน และสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น 0.96 สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนพญาสี่เขี้ยว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า เรียงจากที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด คือ ด้านความไว้วางใจ รองลงมาคือ ด้านการให้อำนาจ ด้านการไม่เห็นแก่ตัว ด้านการบริการ ด้านความรักแท้ ด้านวิสัยทัศน์ ตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด และด้านความอ่อนน้อมถ่อมตน

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหาสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนพญาสี่เขี้ยว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำใฝ่บริการ, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the service-oriented leadership of educational institution administrators. in the Phaya Si Khiaw School Group, Sikhio District, Nakhon Ratchasima Province 2) to compare the service-minded leadership of school administrators In the Phaya Si Khiaw School Group, Sikhio District, Nakhon Ratchasima Province Classified by educational level Work experience Sample group used in research There are 96 educational institution administrators and teachers in the Phaya Si Khiao School Group, Sikhio District, Nakhon Ratchasima Province. There were 96 people. The sample size was determined according to Krejci and Morgan's table. and stratified random sampling. The tool used in the research was a 5-level rating scale questionnaire with a consistency index between 0.67 - 1.00 and a confidence value of 0.96. Statistics used for data analysis included frequencies, percentages. Mean standard deviation T-test and F-test

The research results found that

1. Service-oriented leadership of educational institution administrators In the Phaya Si Khiaw School Group, Sikhio District, Nakhon Ratchasima Province Overall, it is at a high level. When considering each aspect, it was found that the one with the highest average to the lowest was the trust aspect, followed by the empowerment aspect. Selfish side Service aspect True love Vision aspect, respectively, the aspect with the lowest average and humility

2. The results of opinions on leadership following the service according to the service to find educational institutions in the Phaya Si Khia School group. Sikhio District, Nakhon Ratchasima Province Generally according to the level of education and work experience, especially and in different areas.

Keywords: Service-oriented leadership, School administrators.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ยุคของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นยุคที่เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนการศึกษาและทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อย่างรวดเร็วซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่การจัดการศึกษาจะต้องเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบัน สถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาต้องมีความพร้อมที่จะรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น และผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างมาก เพราะต้องเป็นผู้นำและบริหารจัดการ ประสานความร่วมมือจากบุคลากรในสถานศึกษาทุกคนทุกฝ่ายที่มีความสามารถที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งประสานสัมพันธ์ระดมและจัดสรรทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 กล่าวว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีความภูมิใจในความเป็นไทย มีความเป็นสากล จัดให้มีการศึกษาตลอดชีวิตและสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ การศึกษาที่สร้างคุณภาพชีวิตและสังคมบูรมาการอย่างสมดุลระหว่าง ปัญญาธรรม คุณธรรม และวัตนธรรม เป็นการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อคนไทยทั้งปวง มุ่งสร้างพื้นฐานที่ดีให้วัยเด็ก ปลูกฝังความเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมตั้งแต่วัยการศึกษาขั้นพื้นฐาน และพัฒนาความรู้ความสามารถเพื่อการทำงานที่มีคุณภาพ (สำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2551 : 77)

ผู้บริหารเป็นผู้ที่ทำหน้าที่สำคัญในการนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยการวางแผนและกำหนดเป็นยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถและพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบและให้มีคุณภาพ นำไปสู่การปฏิบัติที่แสดงให้เห็นถึงศักยภาพจนเกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารจัดการศึกษาภายในสถานศึกษา พัฒนาองค์ความรู้ เสริมสร้างศักยภาพให้ผู้เรียนนำองค์ความรู้ไปใช้ เน้นไปที่การมีคุณธรรมซึ่งสนับสนุนให้ผู้ตามสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองให้เป็นผู้นำได้มากกว่าที่จะใช้ตำแหน่ง เพื่อการควบคุมหรือจำกัดความสามารถของผู้ตาม ผู้บริหารที่สามารถโน้มน้าว จูงใจ หรือสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้ตาม ให้ร่วมมือด้วยความเต็มใจ เลื่อมใสศรัทธา โดยใช้กระบวนการต่าง ๆ เช่น การสนับสนุน ชักชวน กระตุ้นจูงใจผู้ตามปฏิบัติตามด้วยความกระตือรือร้น ยินดีที่จะให้ความร่วมมือ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรและการบริหารจัดการการศึกษาในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในขณะที่นักวิชาการหลายท่านได้ให้ทัศนะตรงกันว่า ภาวะผู้นำในปัจจุบันต้องมีคุณลักษณะของภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการ ซึ่งภาวะผู้นำใฝ่บริการ ได้รับการยอมรับว่า เปรียบเสมือนปรัชญาและเครื่องมือในการสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรทำให้องค์กรมีประสิทธิภาพมากขึ้น ความแตกต่างของรูปแบบภาวะผู้นำใฝ่บริการกับภาวะผู้นำแบบอื่น ๆ คือ ผู้นำใฝ่บริการจะเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในองค์กรเพื่อสร้างความมุ่งหวังที่ดีโดยไม่ใช้วิธีการบังคับ ผู้นำใฝ่บริการเน้นความสำคัญ ด้านคุณธรรมในการเป็นแบบอย่างที่ดี มีความสัมพันธ์ที่ดีอย่างแท้จริงระหว่างผู้นำและผู้ตาม รวมทั้งให้การสนับสนุนบรรยากาศที่ดีภายในองค์การ การทำงานเป็นทีม การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจบนพื้นฐานของคุณธรรมมีพฤติกรรมให้ความสนใจผู้อื่น และส่งเสริมผู้อื่นให้มีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ (Wong & Davey,2007 : 3 ; cited in Spears,2004 : 13 - 14) ซึ่งเป็นที่ทราบกันดีว่า บทบาทของผู้นำมีส่วนสำคัญในการนำไปสู่การปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จต่อแบบแผนความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ เป็นที่พิสูจน์ได้ว่า การนำแนวคิดภาวะผู้นำใฝ่บริการมาใช้ สามารถทำให้องค์การมีการพัฒนาและประสบผลสำเร็จ เมื่อพิจารณาในระดับบุคคลและสังคม ภาวะผู้นำใฝ่บริการช่วยส่งเสริมการเจริญเติบโตและเกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับบุคคล ทั้งด้านความคิดและจิตวิญญาณ ด้านความเป็นมืออาชีพ ด้านความรู้สึก ด้านความฉลาด จุดแข็งของภาวะ ผู้นำใฝ่บริการ คือ การก่อให้เกิดบรรยากาศของการทำงาน ที่กระตุ้นให้ทุกคนแสวงหาโอกาสอย่างกระตือรือร้นในการบริการและนำทางผู้อื่น โดยภาวะผู้นำใฝ่บริการนี้ จะเป็นแบบพลวัตที่สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิผลท่ามกลางสภาวะที่ซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกปัจจุบัน

ภาวะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จขององค์การ ความรุ่งเรืองขององค์การขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำซึ่งจะต้องอาศัยปัจจัยช่วยส่งเสริม รวมทั้งผู้ตามด้วย (Owens,1981:237) ผู้นำจึงต้องแสดงภาวะผู้นำด้วยความมุ่งมั่น มีมนุษย์สัมพันธ์และความคิดสร้างสรรค์ยอมรับฟังและยินดีช่วยเหลือผู้อื่น (อารี พันธ์มณี, 2547: 56-57) ภาวะผู้นำทาง

การศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องมี เพราะช่วยส่งเสริมความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน และเป็นเงื่อนไขสำคัญของการศึกษา (สุรัฐ ศิลปอนันต์,2545 : 64) เท่าที่ผ่านมาการจัดการศึกษาของประเทศไทยยังไม่มีคุณภาพและประสิทธิภาพเท่าที่ควร ยังขาดการบริหารจัดการศึกษาที่ดี ดังนั้น ผู้บริหารซึ่งอยู่ในฐานะผู้นำครูและบุคลากรในโรงเรียนจึงต้องแสวงหาและส่งเสริมให้บุคลากรร่วมมือกันทำงานเป็นทีมเพื่อให้วัตถุประสงค์ของโรงเรียน บรรลุด้วยการแสดงออกอย่างมีศาสตร์และศิลป์ สนับสนุนให้มีการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนการสอน ไม่ยึดติดกับการบริหารแบบเดิมที่มุ่งทำตามนโยบายหรือตามที่ส่วนกลางกำหนด (ธีระ รุญเจริญ, 2546 : 67) แสดงศักยภาพในการปรับกระบวนทัศน์ของตนเองและองค์การส่งเสริมให้ครูพัฒนาการเรียนการสอนจนเกิดผลสัมฤทธิ์ ภาวะผู้นำจึงส่งผลอย่างมากต่อการบริหารและจัดการภายในโรงเรียน ผู้บริหารที่รู้จักใช้ภาวะผู้นำจะทำให้โรงเรียนมีการพัฒนาส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน ภาวะผู้นำจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหาร

ดังนั้นในสภาวการณ์ที่เป็นปัญหาเช่นปัจจุบันนี้ผู้บริหารการศึกษาที่มีวิสัยทัศน์จะคาดคะเนและมองเห็นภาพอนาคตได้ชัดเจน มองคนเป็น ใช้คนเป็น รู้จักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ทำงานเป็นทีม และสามารถเตรียมการแก้ปัญหา เตรียมการดำเนินงานอย่างได้ประสิทธิผล สามารถคาดคะเนและใช้ประโยชน์จากการคาดคะเนได้ดีกว่าผู้อื่น กำหนดสิ่งที่ต้องการพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างถูกทิศทาง (Do the right thing) และยังใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อการดำเนินงานส่งเสริมประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีมากขึ้น ผู้บริหารการศึกษาที่มีวิสัยทัศน์จะคาดคะเนและมองเห็นภาพอนาคตได้ชัดเจน มองคนเป็น ใช้คนเป็น รู้จักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ทำงานเป็นทีม และสามารถเตรียมการแก้ปัญหา และเตรียมการดำเนินงานอย่างได้ประสิทธิผล กลุ่มโรงเรียนพญาสี่เขี้ยว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ประกอบไปด้วย จำนวน 12 โรงเรียน มีโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 2 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 3 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 7 โรงเรียน กลุ่มโรงเรียนพญาสี่เขี้ยว ถือได้ว่าเป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษา พัฒนาการศึกษาและเป็นตัวขับเคลื่อนให้สถานศึกษาบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ รวมทั้งผู้บริหารที่มีทักษะในการบริหารจัดการบุคลากรเพื่อทำบทบาทหน้าที่ขององค์กรให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น(ลัดคาวัลย์ สอนสุภาพ, 2557) นอกจากนี้ประสิทธิผลของภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนพญาสี่เขี้ยว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ยังสามารถมีผลต่อสังคมเนื่องจากเกี่ยวข้องกับความสามารถในการกระตุ้นบุคคลอื่นให้มีโอกาสทั้งให้บริการและนำผู้อื่นจึงเป็นจุดเริ่มต้นของความสามารถในการเพิ่มคุณภาพชีวิตให้กับสังคม สำหรับบุคคลที่อยู่ในตำแหน่งผู้นำภาวะผู้นำใฝ่บริการจะคอยกระตุ้นเตือนถึงความรับผิดชอบพื้นฐานในการให้บริการผู้อื่นอยู่เสมอและจะคอยกระตุ้นให้มองหาโอกาสในการพัฒนาภาวะผู้นำในตนเองแล้วผลลัพธ์ที่ได้ระหว่างการสับเปลี่ยนบทบาทไปมาระหว่างการนำและการตามนี้จะช่วยเพิ่มคุณค่าแก่บุคคลมากขึ้น

ด้วยเหตุผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ภาวะผู้นำใฝ่บริการเป็นผู้นำที่เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในองค์กร เป็นผู้ที่สร้างบรรยากาศของการทำงาน สร้างทีมงานให้ทำงานที่มีประสิทธิภาพ ภาวะผู้นำใฝ่บริการในการบริหารสถานศึกษาสำคัญอย่างยิ่งต่อการกำหนดทิศทางให้แก่องค์กร ต่อมุมมองและความสามารถในการทำงานร่วมกับบุคลากร เพื่อนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนพญาสี่เขี้ยว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา เพื่อเสริมสร้างความเป็นผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคที่ต้องเผชิญกับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เน้นการพัฒนาของบุคลากร และเพื่อให้สอดคล้องกับ ปรัชญา กรอบแนวคิด และเจตนารมณ์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560-2579) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ปรับปรุง พัฒนาส่งเสริมตนเอง อีกทั้งหน่วยงานระดับกลุ่มโรงเรียนพญาสี่เขี้ยว นำผลการวิจัยไปใช้เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนพญาสี่เขี้ยว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา

2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนพญาสี่เขี้ยว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษา ภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนพญาสี่เขี้ยว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ตามแนวคิดของ Patterson (2003)

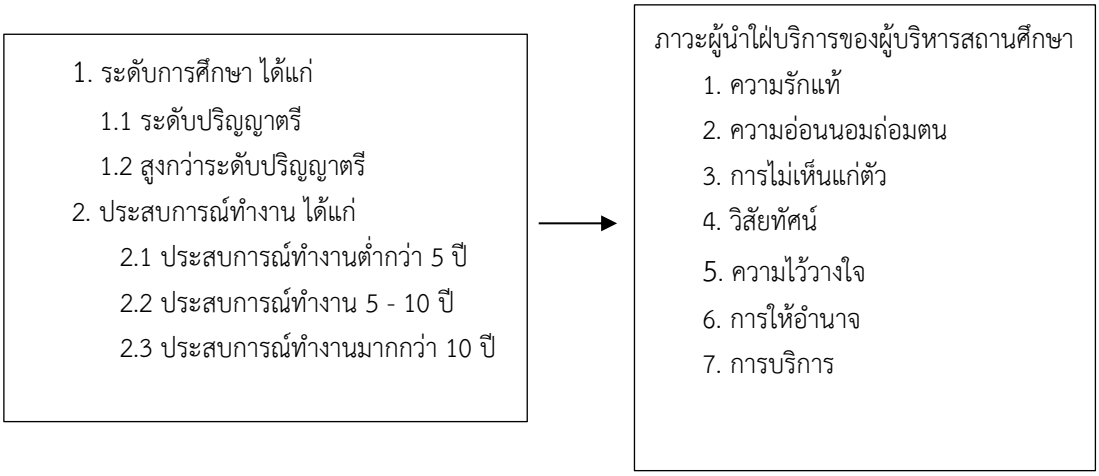

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนพญาสี่เขี้ยว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา แตกต่างกัน

2. บุคลากรที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนพญาสี่เขี้ยว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนพญาสี่เขี้ยว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 129 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนพญาสี่เขี้ยว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 96 คน กำหนดขนาดโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970: 607 - 610) และได้โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ซึ่งจำแนกตาม ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน ดังนี้

2.1 ระดับการศึกษา จำแนกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย

1.1) ระดับปริญญาตรี

1.2) สูงกว่าระดับปริญญาตรี

2.2 ประสบการณ์ทำงาน จำแนกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย

2.1) ประสบการณ์ทำงานต่ำกว่า 5 ปี

2.2) ประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปี

2.3) ประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี

ตัวแปร

ภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนพญาสี่เขี้ยว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ตามแนวคิดของ แพทเทอร์สัน (Patterson, 2003) ประกอบด้วย 7 ด้าน ดังนี้

1 .ความรักแท้

2. ความอ่อนน้อมถ่อมตน

3. การไม่เห็นแก่ตัว

4. วิสัยทัศน์

5. ความไว้วางใจ

6. การให้อำนาจ

7. การบริการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) และการสร้างแบบสอบถามจากแนวคิดของ Patterson (2003)

3. ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม โดยนำการพัฒนาแบบสอบถามมาจากแนวคิดของ Patterson (2003) ได้จำนวนแบบสอบถาม 35 ข้อ

4. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถาม โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ซึ่งมีค่าดัชนีมีความสอดคล้องระหว่าง 0.67 - 1.00 และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

7. นำเสนอแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับบุคลากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ในกลุ่มโรงเรียนคุรุมิตร อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและมีบริบทใกล้เคียงกัน

8. คัดเลือกข้อคำถามที่มีความเหมาะสมจำนวน 35 ข้อ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.96

9. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อผู้อำนวยการโรงเรียนโนนกุ่มมิตรภาพที่ 210 ประธานกลุ่มโรงเรียนพญาสี่เขี้ยว

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง รวมทั้งส่งแบบสอบถามรูปแบบ Google from ผ่านทางระบบ Line ในกลุ่มโรงเรียนพยาสี่เขี้ยว และส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือรับรองไปยังสถานศึกษาด้วยตนเอง และขอความกรุณาเจ้าหน้าที่ธุรการของทุกโรงเรียนส่งกลับคืนถึงผู้วิจัย

3. ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืน จำนวน 96 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับจำแนกตามตำแหน่งและระดับการศึกษา ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนพญาสี่เขี้ยว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ทั้งโดยภาพรวม รายด้านและรายข้อโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ นี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553: 118) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนพญาสี่เขี้ยว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกัน โดยใช้ค่า t – test (Independent samples)

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนพญาสี่เขี้ยว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ไม่แตกต่างกัน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยใช้ F-test (One way ANOVA)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนพญาสี่เขี้ยว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา สรุปเป็นรายด้านและภาพรวม ปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนพญาสี่เขี้ยว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ระดับปฏิบัติ		แปลผล	อันดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ความรักแท้	4.44	0.47	มาก	5

2	ความอ่อนน้อมถ่อมตน	4.39	0.56	มาก	7
3	การไม่เห็นแก่ตัว	4.49	0.58	มาก	3
4	วิสัยทัศน์	4.39	0.80	มาก	6
5	ความไว้วางใจ	4.52	0.70	มาก	1
6	การให้อำนาจ	4.50	0.69	มาก	2
7	การบริการ	4.44	0.53	มาก	4
	ภาพรวม	4.44	0.54	มาก	

จากตารางที่ 1 แสดงว่า ภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนพญาสี่เขี้ยว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.44, S.D.= 0.54) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงจากที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด คือ ด้านความไว้วางใจ ($\overline{X}$ = 4.52, S.D.= 0.70) รองลงมา คือ ด้านการให้อำนาจ ($\overline{X}$ = 4.50, S.D.= 0.69) ด้านการไม่เห็นแก่ตัว ($\overline{X}$ = 4.49, S.D.= 0.58) ด้านการบริการ ($\overline{X}$ = 4.44, S.D.= 0.53) ด้านความรักแท้ ($\overline{X}$ = 4.44, S.D.= 0.47) ด้านวิสัยทัศน์ ($\overline{X}$ = 4.39, S.D.= 0.56) ตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความอ่อนนอมถ่อมตน ($\overline{X}$ = 4.39, S.D.= 0.56)

2. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนพญาสี่เขี้ยว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามระดับการศึกษา ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนพญาสี่เขี้ยว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ระดับปฏิบัติ		แปลผล	อันดับที่
		$\overline{X}$	S.D.		
1	ความรักแท้	4.44	0.47	มาก	5
2	ความอ่อนน้อมถ่อมตน	4.39	0.56	มาก	7
3	การไม่เห็นแก่ตัว	4.49	0.58	มาก	3
4	วิสัยทัศน์	4.39	0.80	มาก	6
5	ความไว้วางใจ	4.52	0.70	มาก	1
6	การให้อำนาจ	4.50	0.69	มาก	2
7	การบริการ	4.44	0.53	มาก	4
	ภาพรวม	4.44	0.54	มาก	

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนพญาสี่เขี้ยว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามระดับการศึกษา ที่ต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนพญาสี่เขี้ยว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน

รายการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
ด้านความรัก	ระหว่างกลุ่ม	0.239	2	0.120	0.510	0.60
	ภายในกลุ่ม	21.457	93	0.231		
	รวม	21.696	95			
ด้านความอ่อนน้อมถ่อมตน	ระหว่างกลุ่ม	0.077	2	0.038	0.118	0.89
	ภายในกลุ่ม	30.162	93	0.324		
	รวม	30.238	95			
ด้านการไม่เห็นแก่ตัว	ระหว่างกลุ่ม	1.006	2	0.503	1.82	0.168
	ภายในกลุ่ม	25.693	93	0.276	1	
	รวม	26.700	95			
ด้านวิสัยทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	0.430	2	0.215	0.33	0.719
	ภายในกลุ่ม	60.406	93	0.650	1	
	รวม	60.836	95			
ด้านความไว้วางใจ	ระหว่างกลุ่ม	0.242	2	0.121	0.23	0.790
	ภายในกลุ่ม	47.628	93	0.512	6	
	รวม	47.870	95			
ด้านการให้อำนาจ	ระหว่างกลุ่ม	0.901	2	0.451	0.47	0.621
	ภายในกลุ่ม	45.017	93	0.484	9	
	รวม	45.918	95			
ด้านการบริการ	ระหว่างกลุ่ม	1.006	2	0.503	1.82	0.168
	ภายในกลุ่ม	25.693	93	0.276	1	
	รวม	26.700	95			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.291	2	0.145	0.47	0.621
	ภายในกลุ่ม	28.193	93	0.303	9	
	รวม	28.484	95			

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนพญาสี่เขี้ยว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนพญาสี่เขี้ยว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความไว้วางใจ อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านการให้อำนาจ ด้านการไม่เห็นแก่ตัว ด้านการบริการ ด้านความรักแท้ ด้านวิสัยทัศน์ และด้านความอ่อนน้อมถ่อมตน อยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีความมุ่งบริการให้ความช่วยเหลือดูแลบุคลากรเป็นสำคัญ ใส่ใจรับฟังและมีเจตคติที่ดีต่อเพื่อนร่วมงานและองค์กร ให้ความสำคัญต่อบุคลากรมากกว่าขององค์กรเคารพมติของเสียงส่วนใหญ่ แม้ไม่ตรงกับความคิดของตนเอง และเห็นคุณค่าต่อความดีงาม คุณธรรมจริยธรรมมากกว่าสิ่งอื่นใด นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาได้เข้ารับการอบรมในเรื่องการบริหารสถานศึกษามาเป็นอย่างดี และนำการบริหารแบบมีส่วนร่วม มาเป็น

แนวทางการบริหารสถานศึกษาส่งเสริมการทำงานให้ครูในสถานศึกษา ให้ครูมีความเชื่อมั่นและมั่นใจในความสามารถของครู เปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็น แสดงความสามารถในการทำงานได้อย่างเต็มกำลัง พร้อมทั้งยอมรับฟังความคิดเห็นและนำข้อเสนอแนะมาพิจารณา ไตร่ตรอง เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ดีที่สุด ผู้บริหารต้องรู้เท่าทันเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงรอบด้านที่มีผลกระทบต่อองค์กรและสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ ทักษะที่จำเป็นในการทำงานอย่างต่อเนื่อง และผู้บริหารยังใช้วิธีการที่หลากหลายให้บุคลากรเข้าใจและมุ่งมั่นพัฒ นางานในหน้าที่รับผิดชอบ เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องทฤษฎีของแพทเทอร์สัน (Patterson, 2003 : 1-7) ได้กล่าวว่า พัฒนารูปแบบการเป็นผู้นำใฝ่บริการที่จะอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับผู้ตาม และแสดงให้เห็นว่าลักษณะสำคัญของผู้นำใฝ่บริการที่ให้ความสำคัญแก่ผู้ตามมากกว่าจุดนี้ จะเป็นลักษณะเด่นที่สำคัญที่สุดที่แตกต่างกันระหว่างความเป็นผู้นำใฝ่บริการ และความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิพนธ์ ภู่พลับ (2564) ได้ทำวิจัยเรื่องรูปแบบภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักง านคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1. รูปแบบภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีความรู้สึกร่วมและเห็นคุณค่าผู้อื่น เป็นผู้ฟังที่ดีและรับฟังผู้อื่นอย่างจริงใจ สามารถทำให้ผู้อื่นรู้สึกอยากจะแสดงความ 2. ผลการพัฒนาการพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า รูปแบบภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีความเหมาะสมทุกด้าน 3. ผลการประเมินความเป็นไปได้ของการพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ 1) การสร้างมโนทัศน์ 2) การมองการณ์ไกลการสร้าง 3) การสร้างวัฒนธรรมการทำงาน และลำดับสุดท้ายคือ การรับผิดชอบดูแล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรา กาฬสมุทร (2565) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษากับบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การให้บริการ การเสริมพลังและให้กำลังใจ ความไว้วางใจ การมองการณ์ไกล และการรับรู้รับฟัง 2) บรรยากาศองค์การในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาบรรยากาศองค์การแต่ละแบบ บว่า บรรยากาศองค์การที่อยู่ในระดับมาก 3 แบบ ได้แก่ บรรยากาศแบบเปิด บรรยากาศอิสระ และบรรยากาศแบบเป็นกันอง และแบบบรรยากาศองค์กรที่อยู่ในระดับปานกลาง 2 แบบ คือ บรรยากาศควบคุม และบรรยากาศแบบปิด และ 3) บรรยากาศองค์กรกับภวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (r=.544) โดยบรรยากาศแบบอิสระมีความสัมพันธ์ทงบวกกับภาวะผู้นำใฝ่บริการอยู่ในระดับสูง

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนพญาสี่เขี้ยว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามระดับการศึกษา มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ จากผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนพญาสี่เขี้ยว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านความไว้วางใจ อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการให้อำนาจ ด้านไม่เห็นแก่ตัว ด้านบริการ ด้านความรักแท้ ด้านวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านความอ่อนน้อมถ่อมตน ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนพญาสี่เขี้ยวมีความเป็นผู้นำในการบริหารงานสถานศึกษา เล็งเห็นความสำคัญของประโยชน์ส่วนร่วมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน มีการส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้มีความก้าวหน้าในหน้าที่การงานในวิชาชีพ มีความเชื่อมั่นและมั่นใจในความสามารถของครู และที่สำคัญคือผู้บริหารมีความยุติธรรมในการทำงาน ให้ความสำคัญกับบุคลากรอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงาน คอยอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานและยังสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการพัฒนาในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัชชา สายลัดดา (2566) ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าจำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในทำงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ .05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวริศรา ตู้จินดา (2566) ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนพญาสี่เขี้ยว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทและมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยกำหนดวิสัยทัศ พันธกิจ เป้าหมายที่ชัดเจน เน้นการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สนับสนุน ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรในการทำงานให้มีความสุขในการทำงานและเกิดผลงานที่มีประสิทธิภาพ และผู้บริหารสถานศึกษายังมีภาวะผู้นำใฝ่บริการ คือ เป็นบุคคลที่มีความยุติธรรมในการทำงาน เคารพมติของเสียงส่วนใหญ่ รู้เท่าทันเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงรอบด้านที่มีผลกระทบต่อองค์กร มีความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติหน้าที่เพื่อบรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ สนับสนุนครูได้แสวงหาความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ ที่ทันต่อความก้าวหน้าทางวิชาการ และเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ครูทุกคนได้มีส่วนร่วมในการบริหาร และแก้ไขปัญหาร่วมกัน มีการให้เกียรติและความเป็นกันเองกับครู จึงส่งผลให้ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนพญาสี่เขี้ยว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวราพร จะรอนรัมย์ (2563)) ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามประสบการณ์ทำงานและขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษชัย ใจกล้า (2566) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ครู สังกัด สำนักงาน กศน.จังหวัดชลบุรี ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอและส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางการปรับปรุง พัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

1.2 สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางการนิเทศ กำกับติดตามภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลสูงขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำใฝ่บริการในสถานศึกษา เพื่อจะทราบว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลหรือมีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งจะได้นำไปออกแบบหรือวางแผนในการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

2.2 ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบกับตัวเปรมากขึ้น เช่น ตำแหน่ง อายุ เพศ เพราะจะทำให้มีผลงานวิจัยที่ชัดเจนและได้แนวทางการพัฒนาตรงกับสภาพจริง

เอกสารอ้างอิง

กนกกร ศิริสุข. (2557). **ภาวะผู้นำใฝ่บริการที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสงขลา.**(วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา).

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545 และ พ.ศ. 2553).** กรุงเทพฯ : องค์การการค้าคุรุสภา.

กาญจน์ณัฏฐา ศิริเพ็ญ. (2556). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษากับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในจังหวัดเลย.** (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย).

กฤษชัย ใจกล้า (2566). การศึกษาภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี **วารสารวิชาการ การจัดการภาครัฐและเอกชน** ปีที่ 5 ฉบับมกราคม-เมษายน 2566

กฤษพล อัมระนันท์. (2559). **การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในอำเภอแม่วงก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2.** (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์).

คมกฤช ประการะสังข์. (2559). **ภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1.** (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์).

คมธนู ควรประเสริฐ. (2562).**ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการทำงานของครู โรงเรียนเอกชนในเครือเซนต์มารีอา.** (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี).

ณัชชา สายลัดดา. (2566). ภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ **วารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิชญทรรศ์** 18(2) : พฤษภาคม-สิงหาคม 2566

ธีระดา ภิญโญ. (2562). ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 จังหวัดนนทบุรี. **วารสารปัญญาภิวัฒน์** ปีที่ 11 เดือน มกราคม-เมษายน 2562

Bass, B. M. (1985). **Leadership and Performance beyond Expectations.** Free Press; Collier Macmillan.

Howell, J. P., and Costley, D. L. (2001). **Understanding Behaviors for Effective Leadership.** New Jersey: Prentice-Hall.

Howell, L. D. (2013). **The Relationship Between Perceived Servant Leadership Constructs and Collective Self-Esteem.** (Ph.D. Dissertation, University of Plymouth, England). Retrieved from: http://digitalcommons.wku.edu/diss/51.

Kotter, J. P. (1978). **Organizational Dynamice: Diagnosis and intervention.** Massachusetts: Addison-Wesley.

Patterson, K. (2003). Servant leadership: A theoretical model. **Dissertation Abstracts International.** 64(02).

Spears, L. C. (2004). Practicing servant leadership. **Journal of Leadership & Organizational Studies,**(34), 7-11.

Yukl, G. A. (2002). **Leadership in organizations** (5th ed.). N: prentice-Hall.